

Vairāk uzticēties skolotājam

Diskusiju grupā par pašvērtējuma veidošanos mācībās darba vadītāja, Rīgas Tehniskās universitātes Humanitārā institūta direktore Anita Lanka, kā nozīmīgu jautājumu izvirzīja skolotāja pašvērtējuma nepieciešamību, uzsverot, ka pedagogs nevar skolēnā viest pašapziņu, ja pašam tās nav. „No skolotāja pašvērtējuma tiek projicēta viņa pedagoģiskā darbība. Tam jābūt orientētam uz sasniegumiem, lai darbā ar skolēniem gūtu rezultātus. Skaidra pedagoģiskā vīzija ļauj pašam skolotājam noteikt sevis vērtēšanas kritērijus. Piemēram, audzēkņu atsaucība stundā, izmaiņas katra atsevišķa skolēna sasniegumos ne tikai attiecībā pret standartu, bet arī pret izaugsmi vakar, šodien un rīt. Tas spēj dot gandarījumu.

nāzijā, es redzu, ka skolēni veiksmīgi apgūst vielu, un redzamais rezultāts ļauj novērtēt savu darbu.” Skolotāja Maira: „Pašvērtējums cilvēkam vai nu ir, vai nav. Nedomāju, ka to var ietekmēt, piemēram, ar darāmā darba daudzumu.”

Taču ir skolotāji, kuru pašvērtējumu ietekmē izglītības sistēmas radītā birokrātija. „Pašvērtējumu ietekmē ministrijas neuzticēšanās manām spējām, mil-

tiesības, nepieļaujot vecuma diskrimināciju. Atlaižot no skolotāja amata pirmspensijas un pensijas vecuma pedagogus, atļaišanas kritērijam jābūt profesionalitātei, nevis vecumam. Citi ieteikumi: izglītības satura izstrādē un mācību sasniegumu vērtēšanā iesaistīt skolotāju asociācijas. Pārskatīt vērtēšanas sistēmu, ievērojot skolotāju padomus. Nodrošināt valsts finansējumu skolotāju profesionālai pilnveidei. Nepieļaut 21% pievienotās vērtības nodokli mācību līdzekļiem. Nodrošināt valsts finansējumu vismaz obligātās izglītības iegūšanai nepieciešamajiem mācību līdzekļiem. Izveidot koordinācijas sistēmu, lai skolotāji gūtu regulāru informāciju un atgriezenisko saiti par norisēm izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) un skolu valžu telpās. Decentralizēt skolotāju tālākizglītības sistēmu. Mazināt plaisu starp skolotāju un varu. Mazināt ārējās kontroles nozīmi, vairāk uzticoties skolotāja un skolas pašnovērtējumam. Izstrādāt visaptverošu skolotāju kompetenču novērtēšanas sistēmu ar striktiem kritērijiem.

Pašvērtējumu ietekmē ministrijas neuzticēšanās manām spējām, milzīgās pārbaudes. Darbs ar skolēniem nereti paliek otrajā vietā, jo bailes par sekām, ja nebūs aizpildīti „papīri”, ir spēcīgākas.

Lai panāktu šādu uz panākumiem vērstu pedagogu pašapziņu, vajadzētu mainīt tālākizglītības kursu stratēģiju un apzināties, ka pašapziņas celšanai jāķļūst par katra pārliecību. Protams, jāatzīst, ka publiskajā telpā kultivētais veiksmes stereotips ar pārticību ietekmējis arī skolotāju vērtību hierarhiju. Manuprāt, skolotājiem pietrūkst jēgpilnas un gudras apceres, kaut vai cēloņu/seku sakarībā, taču šādai pašanalīzei noteikti ir jābūt.

Es domāju, ka no krīzes izglītības sistēmā varam iziet tikai ar skolotāju garīgo spēku, tādējādi viešot ticību arī jauniešos. Apzināties, ka skolotājam ir misija. Es tiešām ticu, ka šis ir vērtību pārvērtēšanas brīdis.”

Skolotāja Līga: „Es nedomāju, ka skolotājiem būtu zems pašvērtējums. Strādājot ar bērniem ģim-

zīgās pārbaudes. Darbs ar skolēniem nereti paliek otrajā vietā, jo bailes par sekām, ja nebūs aizpildīti „papīri”, ir spēcīgākas.”

Darba grupa diskutēja arī par izglītības iestāžu slēgšanu, pedagogu vecuma diskriminēšanu un skolotāju asociāciju iesaistīšanu izglītības satura izstrādē. Noslēgumā tika gūti vairāki ierosinājumi un aicinājums izmantot gan vērtību, gan ekonomisko krīzi inteligences renesansei. Grupa pēc diskusijām pauda nostāju par skolu slēgšanu, aicinot nepieļaut pārsteidzīgu to slēgšanu bērūpīgas situācijas izpētes. „Mēs nevaram noraidīt nepieciešamību pēc skolu reformām. Taču tām jābūt pamatotām, diferencētām un veiktām pēc pārrunām ar attiecīgo reģionu,” uzsvēra Anita Lanka. Grupa ierosināja aizsargāt skolotāja cilvēk-